

stinkt som alla andra, och under naturliga förhållanden precis lika livs- och artbevarande», skriver Konrad Lorenz. Men han skriver också: »Den mot artfränderna riktade aggressionen som finns hos så många djur i allmänhet är inte alls till nackdel för arten. Tvärtom är den en instinkt som är nödvändig för dess existens. Detta bör emellertid inte förleda någon till optimism inför mänsklighetens nuvarande situation, tvärtom. Medfödda beteenden kan råka helt ur jämvikt genom någon i sig obetydlig förändring av omvärlden.»

Är det därför gosse slår flicka, man misshandlar kvinna, barn mördar barn? Är det detta Konrad Lorenz varnar för när han pekar på de sociala hämningar som råkat i olag då hund biter tik? Det är Konrad Lorenz' resonemang och analyser, parade med stor kunskap och humor, som gör hans böcker så intressanta, lättlästa, roande och oroande.

Virginia Axline beskriver behovet av kärlek

Från läkaren, etologen och psykologen Konrad Lorenz är klivet inte långt till en annan professor vid en annan medicinsk fakultet, men nu i New York:

Virginia Axline, som vunnit världspriset som barnpsykiater.

Den bok jag särskilt tänker på är »Dibs söker sig själv» [4], en bok om den 5-åriga Dibs som var svältfödd på kärlek men rik på aggressioner. Genom lekterapi tillfrisknar denna pojke, vars autentiska levnadsöde är så gripande att man sträckläser »thrillern» och måste få reda på hur det slutar. Det är det psykologiska greppet och analysen som trollbinder läsaren, samtidigt som man frågar sig hur mycket ett barn tvingas ut-

stå, och barnets behov av att få bli erkänt och bekräftat för att kunna utvecklas på ett normalt sätt. De glimtar av kärlek Dibs fått erfarat på ett begripligt sätt har givits av mormor och den gamle trädgårdsmästaren. Hela boken är en lysande illustration till människans behov av att bli älskad och respekterad, att få känna att man har ett värde. Då försvinner aggressiviteten, då behövs ingen flykt längre från verklighetens outhärdliga kyla. »Som jag sa att jag ville ha det. Som Du sa att Du ville ha det. Som vi sa att vi ville ha det», är Dibs avskedsord när han lämnar sin svåra påtvingade ensamhet och går ut i världen som en frisk 6-åring.

Dibs öde fascinerar och lär oss så mycket, och det gör Virginia Axlines utomordentligt skickliga presentation av fallet också. Läs den och ladda upp med näsdukar! De kommer att behövas.

Referenser

1. Lorenz K. Aggression – det så kallade onda. Stockholm: Pan/Norstedts, 1969.
2. Lorenz K. I samspråk med djuren. Stockholm: P A Norstedt & Söners förlag, 1985.
3. Lorenz K. Människan och hunden. Stockholm: Pan/Norstedts, 1968.
4. Axline MV. Dibs söker sig själv. Stockholm: Rabén & Sjögren, 1968.

Karin Boye tröst under svår sjukdom

Om kunskap, verklig kunskap, som förändrar och utvecklar handlar en ganska okänd dikt av Karin Boye. »Endast den kunskap som blivit en del av dig är din kunskap», säger Eva Nyh, som inspirerats av och hämtat styrka i den här dikten under en tid med svår sjukdom.

Under många år av mörker, på väg mot en dödlig sjukdom, kunde jag ibland få tröst av författare, som också levat långa perioder i ett mörker. Karin Boye var en av dem jag kände släktskap med. Bland alla mera kända dikter hittade jag några okända som kän-

des viktiga för mig. »Kunskap» var en av dem. Nu är mörkret borta. Jag har »landat» på andra sidan sjukdomen. Döden är åtminstone för tillfället utom synhåll. Mycket av det som tidigare tröstade mej behöver jag inte längre. Men Karin Boyes dikt om kunskap känns lika aktuell. Och jag tycker att den passar in i Läkartidningens satsning på en annorlunda kunskap. Visst behöver vi medicinska fakta, hårddata. Men vi behöver så mycket annat också, som läkare och som människor.

Läkare åker på kurser och läser utländska medicinska tidskrifter. En del läkare läser skönlitteratur och lyrik. En del läkare går igenom kriser och svåra sjukdomar. En del läkare utvecklas, som läkare och som individer.

Om du är »färdig för all förvandling», kan allt det du möter i livet bidra till att göra dej till den människa du var ämnad att bli. Jag vet inte om alla får »pärlmorhud och gröna ögon». Själv har jag inte nått så långt. Men förvandling och en mening även i det värsta som drabbat mej kan jag se. Och jag tror att jag förstår vad Karin Boye menade.

Författare

EVA NYH
distriktsläkare,
Årjäng.

INSPIRATIONSKÄLLAN

Kunskap

av Karin Boye

Alla de försiktiga med långa håvar träffar havets jätteskratt. Vänner, vad söker ni på stranden? kunskap kan aldrig fångas, kan aldrig ägas.

Men om du rak som en droppe faller i havet att upplösas, färdig för all förvandling – då skall du vakna med pärlmorhud och gröna ögon på ångar där havets hästar betar och vara kunskap.

ur »För trädets skull» 1935
Dikten finns i Karin Boye: »Dikter» i Bonniers serie »Den svenska lyriken».